

Наталія ДУХ,
учителька біології Великочернятинської загальноосвітньої школи
I-III ступенів Старокостянтинівської міської ради

Екологічне виховання як стратегія успіху школи

Видатний педагог В.О.Сухомлинський наголошував: «Так зване проблемне викладання і вивчення матеріалу починається в активній взаємодії з природою». Саме живе спілкування з довкіллям, спостереження, експерименти та досліди — це ті форми діяльності, що пробуджують у дітей пізнавальний інтерес і творче мислення.

Педагогічний колектив Великочернятинської ЗОШ I-III ступенів глибоко усвідомлює важливість екологічної освіти та виховання як чинника формування екологічної культури молоді.

Мета екологічного виховання у закладі:

- виховання любові й поваги до природи;
- формування почуття відповідальності за стан довкілля;
- розвиток естетичного сприйняття природи;
- становлення екологічного світогляду та активної життєвої позиції учнів.

Єдність і цілісність екологічної освіти забезпечується тісною співпрацею вчителів різних освітніх галузей. Гуманітарії, природничники, математики, економісти — усі інтегрують екологічні аспекти у свої уроки. Щомісяця педагогічний колектив узгоджує тематику заходів і форм роботи з екологічних питань, реалізуючи Концепцію екологічної освіти України.

Традиційними стали проведення у школі екологічного місячника, екскурсій, тематичних бесід, свят природи. Активно діють екологічні агітбригади — «Чисті краплинки» (2–6 класи) та «Зелена планета» (7–11 класи). Вони готують виступи, стіннівки, інформаційні бюлетені, проводять рейди-екскурсії, доглядають шкільну територію, підгодовують птахів узимку, виготовляють годівнички. Серед найпопулярніших заходів — Дні Води, Землі, Довкілля, а також природоохоронні операції «Підсніжник», «Лелека», «Джерело», «Мурашка», «Жива вода» та інші.

Учні школи беруть активну участь у всеукраїнських та міжнародних природничих конкурсах і фестивалях, як-от: «Новорічна композиція», «В об'єктиві натураліста», «Мій рідний край — моя земля».

Так, учень 5 класу Остапчук Назарій у фотоконкурсі «Все починалося з Кобудя» здобув призові місця на першому, другому й третьому етапах і був нагороджений дипломами I, II та III ступенів.

Екологічна тематика активно реалізується не лише серед учнів середньої та старшої школи, а й серед молодших школярів. Одним із найяскравіших заходів є свято осені. Учителі початкових класів разом із дітьми прикрашають залу осінніми листям, фруктами й овочами. Атмосферу наповнюють теплі кольори та дитячі усмішки. Головним героєм свята стає веселий Павучок, який знаходить чарівну скриньку Пані Осені із завданнями для дітей. Учні співають пісні, читають вірші, танцюють. За активність і творчість усіх учасників Осінь нагороджує своїми дарами — яблуками, грушами та гарним настроєм. Свято проходить весело, пізнавально й залишає теплі спогади у дитячих серцях.

Екологічні агітбригади здійснюють випуск стіннівок, інформаційних стендів, проводять бесіди, екскурсії до парку, саду, озера, зоопарку, селом. Тематика таких заходів базується на сезонних змінах природи. Для школярів організовуються різноманітні форми практичної природоохоронної діяльності: догляд за кімнатними рослинами, озеленення школи, прибирання та догляд за закріпленими ділянками подвір'я, підгодівля птахів узимку, виготовлення годівничок. Ефективними формами екологічного виховання є фенологічні спостереження, виготовлення аплікацій і виробів із природного матеріалу, виставки малюнків, вишивок, сувенірів.

У школі діє гурток «Юні екологи». Гуртківці впродовж року проводять експериментальні роботи на навчально-дослідній земельній ділянці:

- визначають сорти квасолі овочевої звичайної;
- досліджують вплив строків висівання на врожай буряків;
- вивчають умови вирощування моркви при зрідженні посівів;
- аналізують вплив зволоження насіння на проростання цибулі ріпчастої;
- визначають вплив поливу на врожай капусти.

У шкільній теплиці учні досліджують вплив загартування насіння помідорів, підживлення розсади капусти, а також потребу рослин у мінеральному живленні.

Важливу роль у формуванні екологічної свідомості відіграє діяльність превент-студії «Велика перерва». На її засіданнях обговорюються актуальні питання екологічного та превентивного характеру. До розмов залучаються представники місцевої влади, батьки, учні та гості школи. Після обговорення розробляються рекомендації щодо розв'язання порушених проблем.

Екологічне виховання у Великочернятинській ЗОШ I-III ступенів є невід'ємною складовою освітнього процесу та важливим чинником формування свідомої, відповідальної особистості. Завдяки системній роботі педагогічного колективу, участі учнів у природоохоронних заходах, конкурсах і дослідницьких проєктах у школі створено сприятливе середовище для розвитку екологічної культури.

Використані джерела

1. Білявський, Г. О., Падун, М. М. Основи екологічних знань. — Київ: Либідь, 2003. — 320 с.
2. Дерев'янка, С. П. Екологічне виховання школярів у сучасній школі. — Київ: Освіта України, 2019. — 128 с.
3. Екологічна освіта і виховання учнів: методичні рекомендації для педагогічних працівників. — Київ: Інститут модернізації змісту освіти, 2021. — 64 с.
4. Концепція екологічної освіти України. — Затверджено колегією Міністерства освіти і науки України від 20 грудня 2001 р. № 13/6–19. — Київ, 2001. — 12 с.
5. Сухомлинський, В. О. Серце віддаю дітям. — Київ: Радянська школа, 1977. — 392 с.